

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ

**TIỀN BẢO HIỂM LAO ĐỘNG
(TIỀN THẤT NGHIỆP)**

EMPLOYMENT INSURANCE BENEFIT

METRO TORONTO CHINESE & SOUTHEAST ASIAN LEGAL CLINIC
TRUNG TÂM HƯỚNG DẪN LUẬT PHÁP HOA-VIỆT-KHMER-LÀO
180 DUNDAS STREET WEST, PHÒNG 1701
TORONTO, ONTARIO M5G 1Z8
SỐ ĐIỆN THOẠI: 416-971-9674
SỐ FAX: 416-971-6780

LỜI GIỚI THIỆU

Vào ngày 30 tháng 12 năm 1996, Chính phủ Liên Bang đã đưa ra một số những thay đổi về chính sách bảo hiểm phúc lợi cho người bị thất nghiệp. Những khoản tiền phúc lợi mà trước đây gọi là Bảo Hiểm Thất Nghiệp (*Unemployment Insurance Benefit* gọi tắt là *U.I.*) nay được gọi bằng một tên mới là Bảo Hiểm Lao Động (*Employment Benefit* gọi tắt là *E.I.*). Dù rằng một vài đặc điểm của chính sách bảo hiểm cũ vẫn được giữ lại, nhưng chính sách bảo hiểm mới có nhiều điểm khác biệt so với chính sách cũ. Chính sách Bảo Hiểm Lao Động đã được sửa đổi và bắt đầu có hiệu lực kể từ ngày 5 tháng 01 năm 1997.

Trong quyển sách này, bạn sẽ tìm thấy một số khái niệm tổng quát về chính sách Bảo Hiểm Lao Động mới, cùng với một số thông tin cơ bản về các điểm như: tiêu chuẩn hưởng trợ cấp bảo hiểm, cách tính tiền trợ cấp, các trường hợp phạt và cách khiếu nại.

Sau khi đọc xong quyển sách này, nếu bạn có những câu hỏi liên quan đến chính sách Bảo Hiểm Lao Động, xin liên lạc với các cơ quan hay các trung tâm cộng đồng tại địa phương để được giúp đỡ.

Quyển sách này bao gồm các thông tin tổng quát về luật pháp nhưng luật pháp có thể thay đổi. Nếu bạn có thắc mắc gì, xin hãy liên lạc với văn phòng hướng dẫn luật pháp hay tìm một luật sư để được giúp đỡ.

ĐIỀU KIỆN CƠ BẢN ĐỂ HƯỞNG TIỀN BẢO HIỂM LAO ĐỘNG

Bạn phải hội đủ ai điều kiện cơ bản sau đây để có thể hưởng được tiền bảo hiểm lao động:

- số lương có đóng thuế bảo hiểm lao động
- đã làm đủ số giờ đòi hỏi trong chu kỳ qui định.

Các loại tiền Bảo Hiểm Lao Động

Tiền Bảo Hiểm Lao Động chia làm các loại như sau:

- **Tiền Bảo Hiểm Thông Thường (regular benefit):** là loại tiền bảo hiểm dành cho những người thất nghiệp đang tích cực tìm việc làm
- **Tiền Bảo Hiểm Đặc Biệt** bao gồm:
 - ◆ Tiền bệnh (sick benefit) dành cho những người bị bệnh hoặc bị thương phải tạm nghỉ việc để trị bệnh
 - ◆ Tiền sản phụ (Maternity benefit) dành cho nữ nhân công đi sanh
 - ◆ Tiền bảo hiểm cho cha mẹ (parental benefit) dành cho công nhân có con mới sinh hay nhận con nuôi nên nghỉ phép cha mẹ để chăm sóc con.
 - ◆ Tiền Chăm Sóc Thân Nhân Trọng Bệnh (Compassion Care benefit) dành cho nhân công tạm nghỉ việc để chăm sóc người thân có bạo bệnh của mình

I. TIỀN BẢO HIỂM THÔNG THƯỜNG

Bạn phải hội đủ 2 điều kiện sau đây để đủ tiêu chuẩn xin hưởng tiền bảo hiểm thông thường:

1. bạn phải làm đủ số giờ đòi hỏi trong chu kỳ qui định
2. lý do thất nghiệp hợp tiêu chuẩn của lý do chánh đáng theo luật qui định

Chu kỳ qui định :

Bạn phải làm đủ số giờ trong chu kỳ qui định (*Qualifying Period*), đó là thời gian ngắn nhất của một trong hai trường hợp sau đây:

- a) 52 tuần (12 tháng) kể từ ngày bạn nộp đơn trở về trước
hoặc
- b) khoảng thời gian kể từ ngày bạn lãnh tiền Bảo Hiểm Lao Động cho đến nay.

Cho ví dụ như bạn nộp đơn xin vào ngày 12 tháng 11 năm 2006, thì chu kỳ qui định sẽ tính ngược lại 52 tuần trước tức là từ ngày 12 tháng 11 năm 2005 đến ngày 12 tháng 11 năm 2006, nhưng ví dụ như bạn đã từng lãnh bảo hiểm lao động vào tháng 2 năm 2006, thì chu kỳ qui định sẽ là từ tháng 2 năm 2006 đến tháng 11, 2006.

Trong các trường hợp đặc biệt như từng nghỉ việc vì bị bệnh, bị thương, mang thai, ở tù hoặc tham gia các chương trình huấn nghệ của Bộ Phát Triển Nhân Lực thì chu kỳ qui định có thể kéo dài đến 104 tuần. Bạn phải chủ động xin gia hạn và cung cấp chứng minh là bạn đủ điều kiện được gia hạn.

Số giờ làm việc đòi hỏi:

Để xin hưởng loại bảo hiểm lao động thường, số giờ bạn phải làm trong chu kỳ qui định (*Qualifying Period*) có 3 loại yêu cầu trong số giờ đã làm:

1. Người xin lần đầu tiên hoặc tái xin như người mới

Bạn cần 910 giờ nếu đây là lần đầu tiên bạn xin hoặc bạn đã từng lãnh tiền này nhưng bạn đã ngưng làm việc hơn 2 năm mới đi làm lại rồi thất nghiệp, hoặc bạn đã làm việc ít hơn 910 giờ trong chu kỳ 52 tuần gần nhất và một năm trước đó bạn đã làm ít hơn 490 giờ hoặc có ít hơn 490 giờ thuộc các hoạt động gián tiếp lao động (*labour force attachment*). Bạn được xét như "*gián tiếp lao động*" nếu trong năm trước bạn có lãnh tiền bảo hiểm lao động, tiền bồi thường tai nạn lao động, tiền nghỉ bệnh do hãng trả, tiền đình công, hoặc bạn theo học một khoá huấn nghệ do Bộ Phát Triển Nhân Lực giới thiệu, mỗi tuần gián tiếp lao động tương đương với 35 giờ .

2. Người tái xin thông thường:

Bạn tái xin tiền bảo hiểm lao động thông thường hoặc trong 208 tuần (4 năm) gần nhất bạn đã từng

lãnh ít nhất 1 tuần tiền sanh hoặc trợ cấp cha mẹ thì bạn chỉ cần có 420 đến 700 giờ tùy theo tỷ lệ thất nghiệp nơi bạn cư trú vào thời điểm bạn nộp đơn để đủ tiêu chuẩn. Tỷ lệ thất nghiệp trong vùng bạn ở càng cao thì số giờ làm việc đòi hỏi càng thấp. Bảng tiêu chuẩn số giờ là:

Tỷ lệ thất nghiệp trong vùng cư ngụ	Số giờ làm việc đòi hỏi
dưới 6%	700 giờ
6.1% đến 7%	665 giờ
7.1% đến 8%	630 giờ
8.1% đến 9%	595 giờ
9.1% đến 10%	560 giờ
10.1% đến 11%	525 giờ
11.1% đến 12%	490 giờ
12.1% đến 13%	455 giờ
trên 13.1%	420 giờ

3. Những người từng vi phạm luật bảo hiểm lao động

Nếu bạn xin tiền bảo hiểm lao động thông thường mà trong 5 năm qua bạn đã từng vi phạm luật bảo hiểm lao động, thì số giờ đòi hỏi sẽ gia tăng đến mức cao nhất là 1400 giờ. số giờ gia tăng sẽ căn cứ vào tầm nghiêm trọng của lần vi phạm đó. xin tham khảo mục vi phạm ở phần sau tài liệu này để biết thêm chi tiết.

Nếu xin hưởng tiền bảo hiểm thông thường, thì lý do thất nghiệp sẽ ảnh hưởng đến tiêu chuẩn hưởng. nếu lý do thất nghiệp của công việc nào không đúng tiêu chuẩn, thì số giờ làm việc trong công việc này và trở về trước sẽ bị hủy bỏ nên không thể cộng tất cả số giờ đã làm trong chu kỳ lại. cho ví dụ, bạn có đã tổng cộng tích lũy 1000 giờ làm việc trong 3 công việc cộng lại. lý do thất nghiệp của việc thứ nhất và thứ ba đủ điều kiện nhưng lý do thất nghiệp trong công việc thứ nhì không đúng tiêu chuẩn, thì số giờ đã làm trong công việc thứ nhất và nhì sẽ bị hủy, chỉ có số giờ đã làm trong công việc thứ ba được tính mà thôi.

Nhưng nếu bạn xin tiền bảo hiểm đặc biệt thì lý do thất nghiệp không ảnh hưởng, tất cả số giờ đã làm sẽ được tính chung trong thời gian chu kỳ qui định. Như ví dụ trên thì có lẽ bạn không đủ điều kiện xin hưởng tiền bảo hiểm lao động thông thường nhưng bạn có lẽ sẽ đủ điều kiện xin hưởng các loại bảo hiểm đặc biệt.

các lý do thất nghiệp đủ tiêu chuẩn:

Luật bảo hiểm lao động đặt ra những lý do thất nghiệp đúng tiêu chuẩn được hưởng tiền bảo hiểm lao động thông thường. Những lý do thất nghiệp vì bị cho nghỉ việc (laid off), công ty đóng cửa hoặc phá sản sẽ tự động đủ tiêu chuẩn. Những trường hợp bị sa thải vì hành vi xấu, phạm lỗi hay tự ý thôi việc mà không có lý do chính đáng sẽ không đủ tiêu chuẩn hưởng tiền. Những lý do tự ý thôi việc chính đáng là:

- ◆ bị sách nhiễu tình dục hoặc sách nhiễu khác tại nơi làm việc
- ◆ bị kỳ thị về chủng tộc, tôn giáo, tính ngưỡng, tuổi tác, bệnh tật, phái biệt v.v.
- ◆ phải bỏ việc để dọn theo vợ chồng mình định cư ở một nơi khác
- ◆ bị buộc làm việc trong hoàn cảnh nguy hiểm
- ◆ bỏ việc cũ để nhận việc làm mới

- ◆ tiền lương bị giảm nhiều hoặc chức vụ bị thay đổi lớn
- ◆ chủ không chịu trả lương phụ trội hoặc bị ép làm quá nhiều phụ trội
- ◆ bị bạc đãi hoặc bị chèn ép
- ◆ bị ép làm việc phi pháp
- ◆ bị thiếu tiền lương hoặc bị ép từ chức
- ◆ vì lý do sức khỏe không thích hợp tiếp tục làm chức vụ
- ◆ chăm sóc con cái hoặc thân nhân (trong thời gian chăm sóc sẽ không được lãnh trợ cấp cho đến khi có khả năng đi làm mới có thể bắt đầu được lãnh tiền)

Cho dù những lý do trên là chính đáng, bạn vẫn chưa chắc tự động đủ đủ điều kiện hưởng tiền, bạn phải chứng minh rằng trước khi bạn quyết định bỏ việc, bạn đã có những nỗ lực để giải quyết vấn đề nhưng cuối cùng phải bỏ việc vì không còn cách nào hơn. Cho ví dụ như bạn bị sách nhiễu, bạn phải giải thích bạn đã làm những gì để giải quyết vấn đề như phàn nàn với cấp trên, xin đổi việc hoặc nếu lý do bỏ việc là sức khỏe thì bạn phải có giấy bác sĩ và yêu cầu được đổi việc thích hợp trước khi bỏ việc.

Hậu quả của bỏ việc không có lý do chính đáng hoặc bị sa thải vì lỗi lầm rất nghiêm trọng vì tất cả số giờ bạn đã làm trước đó sẽ bị hủy bỏ hoàn toàn nên không dùng để xin loại tiền thông thường, số giờ này chỉ có thể dùng để xin loại tiền đặc biệt nếu bạn đủ tiêu chuẩn. Nếu bạn gặp khó khăn nơi làm việc, bạn nên thu thập và kỷ lục chứng cứ, nên tham khảo ý kiến pháp luật trước khi bỏ việc. Nếu đơn xin của bạn bị từ chối vì lý do nghi việc không đúng tiêu chuẩn, bạn có quyền khiếu nại.

Nếu bạn bị sa thải vì lỗi của mình như hạnh kiểm xấu, cố ý hư hại tài sản công ty, đi trễ thường hoặc vắng mặt không xin phép, say rượu trong lúc làm việc, không tuân theo chỉ thị v.v. thì bạn sẽ không đủ tiêu chuẩn để lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường nhưng nếu bạn đủ điều kiện thì có thể xin tiền bảo hiểm lao động đặc biệt. Nếu lý do sa thải không rõ rệt, bạn nên nộp đơn xin, Nhân viên Bộ Phát Triển Nhân Lực Canada sẽ điều tra và quyết định. Nếu bị từ chối, bạn có quyền khiếu nại.

Khi bạn nộp đơn, nếu lý do thất nghiệp là tự ý bỏ việc, bạn sẽ phải điền lý do giải thích về lý do bỏ việc, những gì bạn đã làm để giải quyết vấn đề trước khi bỏ việc và bạn có thử tìm việc khác hay không? Trong trường hợp bạn bị sa thải, bạn sẽ phải giải thích lý do bị sa thải, bạn có bị cảnh cáo trước đó không và bạn đã làm gì để giải quyết vấn đề.

Nhân viên Bộ Phát Triển Nhân Lực Canada sẽ căn cứ vào những tài liệu bạn cung cấp để điều tra, họ có thể yêu cầu gặp bạn, gọi cho chủ để tìm hiểu thêm rồi mới quyết định có chấp nhận hồ sơ của bạn không. Nếu bị từ chối, bạn có 30 ngày để khiếu nại. Bạn nên tham khảo ý kiến pháp luật về khiếu nại.

Dù rằng bạn bị từ chối lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường, bạn vẫn có thể đủ điều kiện lãnh tiền bảo hiểm đặc biệt như tiền bệnh, sản phụ, trợ cấp cha mẹ, chăm sóc thân nhân v.v. Số giờ đã làm không dùng được để xin tiền bảo hiểm lao động thông thường nhưng có thể dùng để xin tiền đặc biệt nêu trên.

Những điều phải chú ý khi đang lãnh tiền bảo hiểm thông thường:

Để được lãnh tiền bảo hiểm, bạn phải:

- Đang tích cực tìm việc làm và giữ kỷ lục tìm việc để cung cấp nếu bị yêu cầu

- Sẵn sàng để làm việc bất cứ lúc nào
- Điền phiếu khai báo (report card) định kỳ
- báo cáo lợi tức liên hệ đến việc làm nhận được trong thời gian lãnh trợ cấp
- ra mặt tất cả các buổi yêu cầu phỏng vấn khi đòi hỏi
- Tuân theo các chỉ thị tìm việc của văn phòng Bảo Hiểm Lao Động
- Tham gia các chương trình huấn nghệ mà nhân viên Bảo Hiểm Lao Động đã chuẩn cho bạn
- Cung cấp chi tiết về sắp đặt việc gửi trẻ nếu bạn có việc làm

Bị phạt tạm ngưng tiền mất tiêu chuẩn được tiếp tục lãnh tiền

Trong thời gian lãnh tiền, nếu bạn vi phạm một số đòi hỏi của Bộ Phát Triển Nhân Lực đề ra thì có thể gây ảnh hưởng đến tiêu chuẩn lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường. Bạn có thể bị phạt ngưng tiền từ 1 đến 6 tuần nếu bạn:

- không tuân hành các chỉ thị của Bộ Phát Triển Nhân Lực đòi hỏi như không đến khi được mời phỏng vấn.
- không có lý do chính đáng mà vắng mặt, bỏ học, từ chối tham dự các chương trình huấn nghệ hoặc lớp dạy tìm việc do nhân viên bộ phát triển nhân lực đòi hỏi.

Bạn có thể bị phạt nặng hơn từ 7 đến 12 tuần cho những lý do như:

- từ chối chấp nhận công việc thích hợp
- không xin các công việc thích đáng mà bạn biết có

Trong một số trường hợp, nhân viên Bảo Hiểm Lao Động có thể xét không cho bạn hưởng tiền bảo hiểm lao động nếu như:

- o Bạn không sẵn sàng để làm việc
- o Bạn không chịu tìm việc làm
- o Bạn không chịu quay trở lại làm việc khi chủ gọi lại
- o Bạn bị mất việc vì đình công hay cưỡng lại lệnh toà buộc đi làm

Trong trường hợp bị phạt ngưng lãnh tiền, bạn sẽ được tiếp tục lãnh số tuần còn lại nếu có, nhưng nếu trường hợp của bạn là:

1. thời gian bị phạt chưa hết mà bạn đã lãnh xong tiền bảo hiểm lao động thông thường, và
2. thời hạn bị phạt chưa quá 2 năm, và
3. bạn đã làm ít hơn 700 giờ trong thời gian lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường lần trước đến lần này

thì thời gian bị phạt sẽ bị lưu trữ và áp dụng vào lần sau mà bạn lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường.

Nên nhớ rằng bạn không bắt buộc phải nhận tất cả mọi việc, nhưng bạn phải nhận việc làm thích hợp khả năng của bạn. Nếu bạn bị xem là cố ý từ chối nhận việc, bạn có thể bị phạt nhưng bạn có quyền khiếu nại.

Nếu bạn tìm được việc trước khi lãnh xong tiền bảo hiểm lao động thông thường, nhưng bạn không có lý do chính đáng bỏ việc mới hay bị sa thải vì hạnh kiểm xấu, bạn sẽ mất quyền lợi tiếp tục lãnh số tuần còn lại và số giờ bạn đã tích lũy trong việc mới sẽ không dùng được để xin tiền bảo hiểm lao động thông thường lần tới.

Những quyết định bị phạt ngừng hưởng chỉ áp dụng cho tiền bảo hiểm lao động thông thường mà không áp dụng cho thời gian lãnh tiền đặc biệt. Ví dụ như trong thời gian bị phạt ngừng tiền mà bạn bị bệnh, bạn chuyển sang tiền bệnh thì bạn sẽ được tiếp tục lãnh và số tuần bị phạt sẽ áp dụng lại khi bạn chuyển trở lại lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường.

Bạn sẽ mất quyền lợi để lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường trong thời gian bạn có vấn đề sau đây:

- bạn có những lý do làm cho bạn không thể đi làm (ví dụ như chưa tìm được nơi gửi trẻ)
- thời gian đình công hoặc không đi làm vì lệnh buộc ngừng việc do đình công gây ra
- không cung cấp chi tiết đòi hỏi cho Bộ Phát Triển Nhân Lực
- thời gian xuất cảnh quá hạn và lý do không hợp tiêu chuẩn
- đi học lớp Anh ngữ hay huấn nghệ mà giờ học sẽ ảnh hưởng đến khả năng tìm việc mà không có sự chấp thuận của Bộ Phát Triển Nhân Lực

Số tuần bạn không được lãnh sẽ được tính vào tổng số tuần bạn có quyền lãnh. Cho ví dụ như tổng số tuần bạn có quyền lãnh là 30 tuần, bạn đã lãnh 10 tuần rồi xuất cảnh 10 tuần, lúc bạn trở lại, bị chỉ có thể tiếp tục lãnh hết 10 tuần còn lại.

Thời gian lãnh tiền bảo hiểm lao động thông thường

Thời gian bạn được hưởng tiền bảo hiểm tùy thuộc vào tỷ lệ thất nghiệp trong vùng bạn cư ngụ và tổng số giờ mà bạn đã làm. Tổng số tuần lễ mà bạn có thể được hưởng tiền Bảo Hiểm Lao Động là từ 14 đến tối đa 45 tuần lễ. Nếu tỷ lệ thất nghiệp trong khu vực bạn cư ngụ và số giờ làm việc của bạn càng cao, thì thời gian bạn được hưởng Bảo Hiểm Lao Động càng lâu. Bạn sẽ tự động nhận được thông báo về số tuần mà bạn có quyền lãnh và số tiền hàng tuần của bạn.

Mở hồ sơ cũ hoặc xin đơn mới

Mỗi lần bạn mở hồ sơ xin thì hồ sơ sẽ có thời hạn 52 tuần, nếu bạn chưa lãnh hết số tuần và bạn đủ tiêu chuẩn để tiếp tục lãnh thêm thì có quyền mở lại hồ sơ cũ nếu chưa hết hạn. Bạn cũng có thể mở hồ sơ mới nếu có đủ số giờ dù hồ sơ cũ chưa hết hạn.

Vi Phạm và Bị Phạt

Vi phạm là những trường hợp như:

- Khai gian hoặc che giấu chi tiết
- không khai báo lợi tức nhận được trong thời gian lãnh
- không trả lại những khoảng tiền phải hoàn lại
- giả mạo giấy tờ hoặc sử dụng giấy tờ giả

Hình phạt sẽ rất nặng, bạn có thể bị đòi lại số tiền đã lãnh và nộp tiền phạt, tiền phạt có thể cao gấp 3 lần số tiền đã lãnh, đồng thời cũng gia tăng số giờ bạn sẽ cần để xin lần sau. Trong một số trường hợp nghiêm trọng thì có thể bị thừa tội hình sự. Bộ Phát Triển Nhân Lực Canada có quyền đi ngược 6 năm tái xét hồ sơ để quyết định về phương diện này.

Những trừng phạt được lưu trữ trong 5 năm và áp dụng cho 2 lần xin bảo hiểm thông thường lần tới. Trừng phạt vi phạm chia ra 3 cấp:

- vi phạm sơ cấp: tổng số tiền vi phạm ít hơn \$1000
- vi phạm nghiêm trọng : tổng số tiền vi phạm từ \$1000 đến \$4999
- vi phạm rất nghiêm trọng : tổng số tiền vi phạm nhiều hơn \$5000

số giờ gia tăng để xin tiền bảo hiểm lao động thông thường lần tới là:

tỷ lệ thất nghiệp	số giờ đòi hỏi thông thường	số giờ tăng cho vi phạm sơ cấp	số giờ tăng cho vi phạm nghiêm trọng	số giờ tăng cho vi phạm rất nghiêm trọng	số giờ tăng cho 2 lần vi phạm trở lên
dưới 6%	700 giờ	870 giờ	1050giờ	1225giờ	1400giờ
6.1% đến 7%	665 giờ	831 giờ	998 giờ	1164giờ	1330giờ
7.1% đến 8%	630 giờ	788 giờ	945 giờ	1141giờ	1260giờ
8.1% đến 9%	595 giờ	744 giờ	893 giờ	1103giờ	1190giờ
9.1% đến 10%	560 giờ	700 giờ	840 giờ	980 giờ	1120giờ
10.1% đến 11%	525 giờ	656 giờ	788 giờ	919 giờ	1050giờ
11.1% đến 12%	490 giờ	613 giờ	735 giờ	858 giờ	980 giờ
12.1% đến 13%	455 giờ	569 giờ	683 giờ	796 giờ	910 giờ
trên 13.1%	420 giờ	525 giờ	630giờ	735 giờ	840 giờ

Trừng phạt gia tăng số giờ xin lần sau chỉ áp dụng cho đơn xin loại tiền bảo hiểm thông thường, nhưng không ảnh hưởng đến số giờ tiêu chuẩn xin loại tiền đặc biệt. Bạn chỉ cần 600 giờ để xin các loại tiền đặc biệt.

BÁO CÁO ĐỊNH KỲ

Khi xin lãnh tiền trợ cấp thông thường, bạn sẽ được cấp mật mã và bị yêu cầu gọi điện thoại (teledec) khai báo định kỳ mỗi hai tuần lễ. Bạn phải báo cáo tất cả các nguồn thu nhập mà bạn có trong kỳ hạn của phiếu khai báo. Nếu bạn đang theo học bất cứ khoá học nào thì bạn cũng cần phải báo cáo đầy đủ. Dù không có gì thay đổi bạn vẫn phải định kỳ khai báo, nếu không, bạn có thể sẽ không được nhận tiền.

Bạn phải trả lời các câu hỏi một cách thành thật. Bất cứ sự dấu diếm nào lúc khai báo cũng sẽ bị phạt nặng. Nếu bạn không biết cách điền phiếu khai báo, bạn nên đến một trung tâm cộng đồng gần nơi bạn cư trú để được giúp đỡ.

Thời hạn nộp đơn xin tiền bảo hiểm lao động thông thường

Bạn phải nộp đơn ngay sau khi bạn bị thất nghiệp, nếu bạn xin trễ hơn 4 tuần sau khi nghỉ làm, bạn sẽ bị Employment Insurance Benefits – Vietnamese

mất số tuần xin trẻ. Nếu bạn được cho nghỉ tạm liên tục hơn 7 ngày thì bạn được xem như thất nghiệp và bạn có quyền nộp đơn xin.

CÁC LOẠI TIỀN BẢO HIỂM ĐẶC BIỆT

Để xin các loại tiền này, bạn chỉ cần làm đủ 600 giờ trong chu kỳ 52 tuần trước ngày nộp đơn xin hoặc từ thời gian lãnh tiền bảo hiểm lao động lần cuối đến nay (chọn thời gian ngắn nhất). Số giờ đã làm cho nhiều việc có thể cộng lại, lý do thất nghiệp không ảnh hưởng tiêu chuẩn.

Tiền bệnh (sick benefit):

dành cho những người bị bệnh hoặc bị thương phải tạm nghỉ việc để trị bệnh, lý do bệnh hay bị thương không nhất thiết phải liên quan đến công việc, nhưng nếu bạn bị tai nạn lao động hoặc bệnh là do công việc gây ra, bạn nên xin tiền bồi thường tai nạn lao động. Thời gian lãnh dài nhất là 15 tuần tùy theo giấy bác sĩ chứng. Bạn nên xin càng sớm càng tốt sau khi nghỉ làm.

Tiền sản phụ (Maternity benefit)

dành cho nữ nhân công nghỉ việc đi sanh. Tiền sanh tổng cộng là 15 tuần. Thời hạn sớm nhất bạn có quyền bắt đầu xin hưởng là 8 tuần trước ngày dự trữ sanh và trễ nhất là từ ngày sanh. Bạn tự quyết định lúc nào bắt đầu nghỉ để xin trong thời hạn này. Nếu em bé phải lưu viện, bạn có thể xin gia hạn hoãn thời hạn bắt đầu lãnh trong thời hạn không trễ hơn 52 tuần lễ (1 năm).

Tiền bảo hiểm cho cha mẹ (parental benefit)

dành cho công nhân có con mới sinh hay nhận con nuôi nên nghỉ phép cha mẹ để chăm sóc con. Thời gian lãnh dài nhất là 35 tuần, số tuần này có thể chia ra giữa cha và mẹ để lãnh nếu cả hai đều làm đủ giờ. Bạn tự quyết định ai lãnh bao nhiêu tuần. Thời hạn nộp đơn xin tiền này bắt đầu từ ngày đứa trẻ ra đời hoặc giao cho bạn và không trễ hơn 52 tuần. Nếu bạn lãnh tiền sản phụ thì bạn phải lãnh hết tiền sản phụ mới có thể tiếp tục lãnh tiền cha mẹ.

Tiền Chăm Sóc Thân Nhân Trọng Bệnh (Compassion Care benefit)

dành cho nhân công tạm nghỉ việc để chăm sóc người thân như:

- vợ chồng chính thức hoặc sống chung trên một năm của mình
- cha mẹ ruột, cha mẹ ghẻ và nuôi của mình và của người phối ngẫu
- con ruột, kê, dâu, rể, con ghẻ và nuôi của mình và của người phối ngẫu
- anh chị em ruột, kế, nuôi hay ghẻ của mình và của người phối ngẫu
- con cháu, cô, dì, dượng, cậu, chú, bác của mình và của người phối ngẫu
- ông bà nội ngoại của mình và của người phối ngẫu
- hoặc bất cứ người nào mà bạn xem như người nhà của mình

Bạn phải có giấy bác sĩ để chứng minh thân nhân có bạo bệnh và có cơ hội qua đời trong vòng 6 tháng. Số tuần cao nhất có thể lãnh là 6 tuần. Số tuần này có thể chia ra lãnh chung với thân nhân mình (nếu họ làm đủ giờ).

Khi nộp đơn xin, nếu đủ điều kiện, bạn có thể lãnh nhiều loại tiền trong một đơn, với điều kiện là phải không được gián đoạn. Khi đang lãnh xong một loại tiền mà bạn chưa hết hạn và đủ điều kiện thì có thể chuyển sang tiếp tục lãnh loại tiền khác. Số tuần tổng hợp cao nhất sẽ tùy vào thứ tự loại tiền bạn lãnh. ví dụ như bạn lãnh hết 15 tuần tiền bệnh thì đủ điều kiện lãnh tiền sản phụ và cha mẹ, bạn sẽ được tiếp tục lãnh thêm 15 tuần tiền sản phụ và 35 tuần tiền cha mẹ, tổng số tuần cao nhất cho trường hợp này là 65 tuần. Nên nhớ rằng thứ tự loại tiền bạn lãnh trong một lần xin sẽ ảnh hưởng đến tổng số tuần bạn có quyền hưởng.

NHỮNG QUI ĐỊNH VỀ LÃNH TIỀN BẢO HIỂM LAO ĐỘNG VÀ XUẤT NGOẠI:

Thường thì nếu bạn lãnh tiền loại tiền bảo hiểm lao động thông thường (regular benefit), bạn không được phép lãnh tiền trong thời gian xuất ngoại trừ những trường hợp xuất ngoại tạm thời qui định như:

Một thời gian không quá **7 ngày liên tục** để:

- ◆ tham gia tang lễ của thân nhân hoặc
- ◆ hộ tống thân nhân xuất ngoại trị bệnh do thiếu phiện diện trị liệu trong khu vực cư ngụ, hoặc
- ◆ thăm viếng thân nhân có trọng bệnh hay bị thương nặng, hoặc
- ◆ tham dự buổi phỏng vấn nhân dụng và
- ◆ không quá **14 ngày liên tục** để tìm việc tham dự các hoạt động tìm việc thực thụ

hoặc tham gia các chương trình huấn nghệ được chuẩn.

Trong trường hợp bạn lãnh tiền bệnh thì bạn không được lãnh trong thời gian xuất ngoại trừ trường hợp bạn được chính phủ chuyển bạn đến nơi khác điều trị vì thiếu phương tiện điều trị ở địa phương. Bạn có quyền xuất ngoại và tiếp tục lãnh loại tiền sản phụ, cha mẹ và chăm sóc thân nhân có trọng bệnh khi bạn ở nước ngoài.

MỨC TIỀN BẢO HIỂM LAO ĐỘNG

Dù bạn lãnh loại tiền nào thì mức tiền sẽ như nhau. Để tính mức tiền tuần của bạn, thì trước hết họ phải tính số lương bình quân một tuần bằng cách:

1. dùng tổng số tiền bạn đã làm trong 26 tuần gần nhất để chia cho
2. số tuần bạn đã làm trong 26 tuần để xem số chia (*divisor*) theo tỷ lệ thất nghiệp trong vùng. Số chia là số lớn nhất của một trong 2 số sau đây:
 - ⇒ tổng số tuần đã làm nếu cao hơn số chia (chọn số lớn nhất trong hai)
 - ⇒ hoặc số chia theo tỷ lệ thất nghiệp như sau:

Tỷ lệ thất nghiệp	số chia
dưới 6%	22
6.1% đến 7%	21
7.1% đến 8%	20
8.1% đến 9%	19
9.1% đến 10%	18
10.1% đến 11%	17
11.1% đến 12%	16

12.1% đến 13% trên 13.1%	15 14
-----------------------------	----------

đây là ví dụ cách tính tiền lương bình quân của tuần:

- ⇒ trong 26 tuần gần nhất, bạn đã làm tổng cộng 12 tuần và tổng số tiền lương là \$3600
- ⇒ tỷ lệ thất nghiệp trong vùng là 13.1%, thay vì dùng \$3600 chia cho 12, thì phải dùng số chia là 14, tức là \$3600 chia 14 = \$257 (đây là tiền lương bình quân cho một tuần)

Thông thường bạn sẽ nhận được 55% số lương trung bình một tuần đến mức cao nhất là \$413 một tuần, nếu bạn có con phụ thuộc và có mức thu nhập thấp, có nhận tiền thuế phụ cấp trẻ con (child tax benefit) thì bạn sẽ được nhận thêm tiền phụ trội tùy theo số trẻ và tuổi của các em.

THỜI GIAN CHỜ ĐỢI (WAITING PERIOD):

Tiền Bảo Hiểm Lao Động thường được xét kể từ ngày Chủ nhật của tuần lễ mà bạn nộp đơn chú không phải từ ngày bạn nghỉ việc. Bạn sẽ không được trả tiền bảo hiểm lao động trong hai tuần đầu tính từ ngày bạn nộp đơn. Đây gọi là Thời Gian Chờ Đợi (*Waiting Period*). Bạn sẽ không nhận được bất cứ khoản tiền nào trong thời gian này. Thời gian chờ đợi sẽ miễn cho trường hợp:

- ⇒ cha và mẹ cùng xin tiền cha mẹ, chỉ có một trong hai phải áp dụng thời gian chờ đợi
- ⇒ mở hồ sơ cũ (thời gian chờ đợi áp dụng một lần cho mỗi hồ sơ, thời gian chờ đợi đã bị trừ lần trước)

NHỮNG LỢI TỨC BỊ KHẤU TRỪ

Bất cứ khoản tiền nào bạn nhận được sau khi nghỉ thôi việc sẽ bị khấu trừ. Tùy loại lợi tức sẽ có cách khấu trừ khác nhau. ví dụ như:

- ◆ Tiền nghỉ phép thường niên (vacation) sẽ bị trừ mỗi đô từ tiền bảo hiểm lao động, ví dụ như bạn lãnh được \$300 tiền phép mà mức tiền bảo hiểm lao động sẽ là \$250, thì sau khi bỏ ra 2 tuần thời gian chờ đợi, bạn bị khấu trừ \$300 rồi mới bắt đầu lãnh tiền.
- ◆ Nếu bạn nhận những khoản tiền bồi thường mất việc hay sa thải, Bạn sẽ bị tạm ngưng hưởng tiền cho số tuần bạn được trả bồi thường và bạn sẽ được hưởng tiền Bảo Hiểm Lao Động sau đó. Tuy nhiên, nó sẽ không làm giảm đi tổng số tuần lễ mà bạn có thể hưởng tiền Bảo Hiểm Lao Động. cho ví dụ như bạn được trả \$3000 tiền bồi thường nghỉ việc, số tiền này tương đương với 5 tuần lương, thì bạn sẽ bị tạm ngưng 5 tuần rồi tiếp tục lãnh hết số tuần bạn đáng được lãnh.
- ◆ Nếu bạn lãnh tiền bảo hiểm thông thường và tiền cha mẹ, thì bạn có thể đi làm thêm khi lãnh 2 loại tiền này, nhưng bạn phải báo cáo tất cả số tiền thu nhập lúc khai báo định kỳ. Nếu số tiền lương làm thêm ít hơn \$50 hoặc 25 % mức tiền bảo hiểm hàng tuần thì không bị khấu trừ, những số tiền cao hơn mức này sẽ bị khấu trừ. Nếu bạn không khai rồi bị phát giác, bạn sẽ mất đi phần miễn trừ, toàn bộ số lương sẽ bị trừ, bạn còn có thể bị phạt và bị đòi lại số tiền đã lãnh.

Nếu bạn lãnh các loại tiền như tiền bệnh, tiền sản phụ, chăm sóc thân nhân, bạn không được đi làm thêm.

KHIẾU NẠI:

Nếu bạn bị bác đơn hoặc bị phạt, bạn sẽ nhận được quyết định và bạn có quyền liên lạc với họ để tìm hiểu lý do và cung cấp chi tiết mới để xin xét lại, hoặc xin khiếu nại trong vòng 30 ngày. Bạn phải nộp thư yêu cầu khiếu nại, trong thư phải ghi rõ số an sinh xã hội (Social Insurance Number) của bạn và ghi rõ bạn yêu cầu khiếu nại quyết định nào và gửi cho Bộ Phát Triển Nhân Lực nơi giữ hồ sơ của bạn và họ sẽ chuyển hồ sơ bạn đến hội đồng khiếu nại (board of referees). Nơi này sẽ thông báo ngày giờ và nơi xử khiếu nại, bạn sẽ phải ra mặt cuộc xử và có quyền mang người đại diện hoặc thông dịch của mình nếu cần. Bạn sẽ có cơ hội giải thích, cung cấp chứng cứ để biện hộ cho mình. Hội đồng khiếu nại sẽ gửi cho bạn quyết định của họ.

Nếu hội đồng khiếu nại bác đơn của bạn, bạn có quyền khiếu nại đến Tòa Umpire, thủ tục này phức tạp, bạn nên tham khảo ý kiến pháp luật.

NỘP ĐƠN XIN BẢO HIỂM LAO ĐỘNG

Bạn có thể nộp đơn xin Bảo Hiểm Lao Động tại văn phòng của Sở Phát Triển Nhân Lực hoặc điền đơn trên mạng vi tính rồi gửi kỹ lục nhân dụng đến cho họ. Địa chỉ mạng là: <http://www100.hrdc-dhrhc.gc.ca/ae-ei/dem-app/english/home2.html>

Bạn cần xem số postal code nơi bạn cư ngụ để biết văn phòng nào phụ trách khu vực của bạn mà nộp đơn. Để nộp đơn xin Bảo Hiểm Lao Động, bạn cần phải điền vào một mẫu đơn. Hiện nay tại các văn phòng của Sở Nhân Dụng đã đặt sẵn hệ thống computer và người nộp đơn sẽ được yêu cầu đánh trực tiếp vào máy những chi tiết cá nhân của mình. Nếu bạn không biết cách sử dụng máy, hoặc bạn không biết đọc và viết tiếng Anh, bạn nên xin một mẫu đơn rồi đến một trung tâm phục vụ cộng đồng để được giúp điền đơn.

Ở phần cuối của quyển sách này, có in danh sách của các văn phòng của Sở Nhân Dụng Canada thuộc Đại Đô Thị Toronto (Metro Toronto).

Bạn cần phải có thẻ Social Insurance Number (S.I.N.) và kỹ lục nhân dụng (*Record of Employment*). Chủ phải cấp kỹ lục nhân dụng cho bạn trong vòng 5 ngày kể sau khi bạn nghỉ làm từ ngày làm việc cuối cùng. Nếu chủ hãng từ chối hay đình trệ việc cấp giấy, bạn vẫn có thể nộp đơn xin Bảo Hiểm Lao Động ngay. Nhân viên Sở Nhân Dụng sẽ giúp bạn đòi Hồ Sơ Lao Động của bạn. Việc trì hoãn nộp đơn dù vì bất cứ lý do gì cũng sẽ ảnh hưởng đến số tiền trợ cấp Bảo Hiểm Lao Động mà bạn được hưởng.

Tài liệu này chỉ bao gồm những thông tin tổng quát. Mỗi trường hợp đều khác nhau. Luật cũng có thể thay đổi. Nếu bạn có thắc mắc về luật pháp, xin liên lạc với các trung tâm hướng dẫn luật pháp cộng đồng hoặc luật sư.

VĂN PHÒNG CỦA SỞ NHÂN LỰC VÀ PHÁT TRIỂN XÃ HỘI CANADA (Department of Human Resources and Social Development)

Toronto Etobicoke Service Canada Centre :

5343 Dundas Street West, Etobicoke, Ontario, M9B 6K6

Toronto - Willowdale Service Canada Centre

4900 Yonge Street, Toronto, Ontario, M2N 6B1

Toronto Centre Service Canada Centre

25 St Clair Avenue East, Toronto, Ontario, M4T 3A4

Canada Quay Service Canada Centre

235 Queens Quay West, Toronto, Ontario, M5J2G8

Toronto East - Danforth Service Canada Centre

811 Danforth Avenue, Toronto, Ontario, M4J 1L2

Toronto Lakeside Service Canada Centre

900 Dufferin Street , Toronto, Ontario, M6H 4B1

Toronto Lawrence Square Service Canada Centre

700 Lawrence Avenue West, Toronto, Ontario, M6B 4L4

Toronto North Service Canada Centre

3737 Chesswood Drive , Toronto, Ontario , M3J 2P6

Toronto Scarborough Service Canada Centre

200 Town Centre Court , Scarborough, Ontario, M1P 4X9

Hoặc viếng mạng chỉ : http://www1.servicecanada.gc.ca/en/gateways/where_you_live/regions/offices/on.shtml để tìm thêm chi tiết .

November 2006